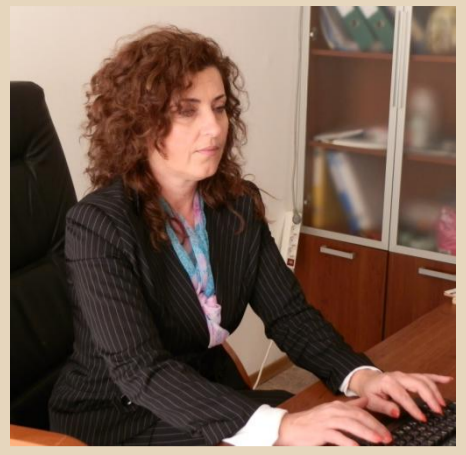

Районен съд – Малко Търново е съпричастен на историята на Странджанския край

Интервю с председателя на Районен съд – Малко Търново
съдия Мария Москова

Съдия Москова, какви събития са вpletени в 100-годишната история на Районен съд – Малко Търново?

Историята на Районен съд – Малко Търново е неразривно свързана със съдбата на Странджанския край. След Освобождението на България през 1878 г. тук е назначен мирови съдия Стоян Дългманов от село Ениджия, Лозенградско. По силата на Берлинския конгрес, който ревизира границите на Освободена България, за огромно съжаление на местното население тези земи се връщат отново в пределите на Османската империя. За да потуши възникналото напрежение, империята е принудена да направи реформи. Една от тях е създаването на Околийски държавен съд като част от нейната съдебна система, с двама членове – единият от тях задължително българин. Този пост заема Манол Аянов от с. Дерекъой, който за дългогодишната си всеотдайна и образцова служба е награден от султана с медал за гражданска заслуга, какъвто рядко се дава на българин. Независимо от това местните хора продължават да се борят за правото си да бъдат неразделна част от Българската държава. Израз на това е подготовката и избухването на Илинденско-Преображенското въстание през 1903 г. За 25 дни тук просъществува Странджанската република, която определя местна власт. Въстанието е потопено във кръв, а освобождението на Странджанския край идва години по-късно. Едва след Балканската и Междусъюзническата война – с подписването на Цариградския мирен договор, част от околията на Малко Търново се връща окончателно на Царство България. На 17.10.1913 г. цар Фердинанд подписва Указ №25 за откриване на Мирови съд в Малко Търново. Той обаче е обнародван в Държавен вестник едва на 30.10.1913 г., след като е изчакано официалното предаване на града от турските на българските власти на 25.10.1913 г.

През декември 2013 г. местната управа и общественост посреща тържествено назначения със същия указ първи съдия – Никола Котаров. Преди това е бил адвокат в столицата. На 02.01.1914 г. той започва да правораздава в най-представителната към оня момент къща в града – двуетажен имот на чорбаджийския род Дякови. През 1934 г. Мировият съд е преименуван в Околийски и са променени границите на съдебния район. В периода 1935 – 1948 г. той е обслужвал населението на Малкотърновска и Василиковска околия – днешните общини Малко Търново, Приморско и Царево. С промените в устройството на държавата той е преименуван на Народен съд, а от 1971 г. работи като Районен съд. За 100 години от съществуването си съдът има своите 40 председатели, а още толкова съдии са работили като временно командировани.

В малка гранична община какво значение има съдът?

Създаването на съд в Малко Търново е венец на борбата на българите от Странджа за свобода, законност и справедливост. Единствено в този възделенията на местното население за българско правосъдие са споделени във фолклорна песен: „Веднъж българско да стане, веднъж български съдия да на съди“. Институцията е един от символите на държавността и местната власт и населението винаги са се отнасяли с респект и уважение към магистратите. Затова вековният ѝ юбилей е празник за цялата Малкотърновска община.

През годините съдът остава съпричастен на събитията, белязали живота на гражданите. Шестият му председател е революционерът Стефан Тошев /един от солунските атентатори/, който допринася и за поставяне на началото на гимназиалното образование тук, а по-голямата част от назначените през първите години съдебни служители са преки участници в революционното движение. Малкотърновските съдии издават в периода 1942-1944 г. нотариалните актове, с които българската държава оземлява бежанците от Източна Тракия. Томовете с тези документи до днес се съхраняват в архива на съда и са сред експонатите на документалната изложба, която предстои да открием. Почти всички магистрати, работили през годините в съда, са били и видни обществени деятели с активни граждански позиции.

Как функционира Районен съд – Малко Търново?

На територията на съдебния район винаги е съществувал Гранично-пропускателен пункт, което обуславя и спецификата на наказателните дела. Трябва да се има предвид, че тук границата на Република България се явява и външна граница на Европейския съюз. По-голямата част от наказателните дела, които съдът разглежда в последните две години, са свързани със събитията в Близкия изток и т. н. бежанска вълна – с нелегални имигранти, каналджии и др. Местните хора оказват активно съдействие на органите на властта, когато посещаватки вилните си имоти или гората се натъкнат на групи от незаконно преминали границата и съевременно подават сигнали на „Гранична полиция“.

През последните години съдът постоянно отчита увеличаване на броя на делата и повишаване на показателите за бързина и срочност на тяхното разглеждане. За две последователни години 2012 г. и 2013 г. приключваме със 100% решени в тримесечен срок дела при действителна натовареност съответно от 23.17 и 34.58 дела месечно. Почти всички обжалвани актове са потвърдени, което показва, че бързината и срочността не са повлияли на качеството им. За полугодieto на тази година са разгледани 191 дела. Преобладават наказателните – 131 броя, от които 90 броя са за незаконно преминаване на границата ни от чужди граждани. Тази специфика налага изключително сътрудничество между държавните институции – съд, полиция, прокуратура, местна власт. Искам да благодаря на колегите за отличното взаимодействие и професионализъм.

Значителен е броят и на административно-наказателните дела, които са свързани с нарушения на Закона за митничесте, Закона за лова и опазването на дивеча, Закона за движение по пътищата и Закона за оръжията и боеприпасите.

В гражданските дела преобладават заповедните и охранителните производства и трудовите дела, което пак е свързано с особеностите на района.

Бих искала да изразя благодарност на екипа, с който работя. Съдебната администрация е съставена от 5 служители, като всички те изпълняват по две функции и са взаимнозаменяеми при отсъствието на някой. Трябва да отбележа, че съдията по вписванията изпълнява и функциите на нотариус, поради липсата на назначен такъв в района.

Съдът се гордее с модерната и удобна съдебна палата. Тя разполага с две съдебни зали, самостоятелен кабинет за всеки магистрат, а всички работни места са оборудвани със съвременна техника, която улеснява дейността на администрацията. За изпълнението на служебните задачи на „Съдебната охрана“ сме предоставили две помещения, едното от които е предназначено за задържани лица и отговаря на стандартите на Европейския съюз.

С желание да направим видима и достъпна нашата работа вече две години организираме Ден на отворени врати. Ученици от местното училище СОУ „Васил Левски“ участваха миналата година със желание в симулация на съдебен процес, за което разказваме на интернет – страницата си с кратък видеоматериал. Публикуваме ежедневно всички постановени актове, поставяме доклади, анализи и отчети и даваме много информация за услугите, които предоставя Районен съд – Малко Търново. Така всеки може да се запознае отблизо с дейността на съда.

Благодаря Ви за това интервю!